מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל חשיבה על דילמות ערכיות יומיומיות
- להבחין בין שמירה על מישהו לבין הלשנה
- לתרגל קבלת החלטות ושקילת שיקולים שונים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – לתרגל שיקולים וקבלת החלטות ערכית
2. ג – לפנות למבוגר/ת שסומכים עליו/ה
3. ב – הזכות לומר 'עובר'
4. ב – הלשנה נועדה להזיק, שמירה נועדה להגן
5. ג – אפשר לגשת ולהזמין להצטרף
6. ב – לנסות לספר למבוגר/ת ביחד עם החבר/ה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – זו שמירה על החבר/ה, לא בגידה
2. נכון – זה חלק מכללי השיח
3. לא נכון – זו בדיוק הדילמה - יש לשקול מה נכון
4. לא נכון – שתיקה עלולה להפוך אותנו לשותפים
5. נכון – זה חלק מהתהליך של חשיבה פתוחה
6. לא נכון – עדיף לשתף מבוגר/ת שסומכים עליו/ה מוקדם ככל האפשר

חלק ג' – השלמת משפטים

1. צופה
2. אומץ
3. להגן
4. שיקולים
5. מבוגר

חלק ד' – התאמה - דילמה ושיקול מרכזי

- 1 – ד (כנות גם כשאף אחד לא רואה)
- 2 – ג (איך עוזרים באמת בלי לסכן את שניכם)
- 3 – ה (ההבדל בין לשתוק לבין להגיב)
- 4 – ב (מה עוצר אותנו מלהזמין מישהו)
- 5 – א (מתי לפנות למבוגר/ת שסומכים עליו/ה)

חלק ה' – סדר נכון - שלבי השיעור

1. פתיחה וחוקי השיח, כולל הזכות לומר 'עובר'
2. המורה עונה ראשון/ה על קלף פתיחה
3. סבב קלפים במעגל או בזוגות
4. עיבוד במליאה ושיחה על הדילמות הקשות
5. כתיבת כרטיס יציאה

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. תשובה אישית המציגה שיקול דעת, ערכים ברורים, והתייחסות להשלכות על אחרים
2. תשובה שמבחינה בין כוונה להזיק לכוונה להגן, עם דוגמה רלוונטית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה שמראה מודעות לערכים אישיים ולתהליך קבלת החלטות
- כל תשובה כנה מתקבלת, חשוב שתכלול נימוק קצר
- הבנה שהכוונה היא הגנה ולא פגיעה

טיפים להפעלה:

- הזכירו את הזכות לומר 'עובר' ואת כללי השיח לפני תחילת הדף
- אם עולות דילמות רגישות (סודות מסכנים, מצוקה), הפנו ליועצת או לנאמני החוסן
- אפשר לשלב את חלק הכתיבה הפתוחה כדיון בזוגות לפני כתיבה אישית

דף תרגול: דילמות - מה היית עושה אם...

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש שאלות על דברים שקורים בחיים - כסף שמוצאים, חברים שמבקשים דברים לא נכונים, וסודות. נלמד מתי צריך לספר למבוגר ומתי לא.

מילון קטן:

דילמה	מצב שבו קשה להחליט מה נכון לעשות
ערכים	דברים שחשובים לנו ומנחים אותנו איך לנהוג
הלשנה	לספר על מישהו כדי להזיק לו, בלי סיבה טובה
צופה פעיל	מי שלא שותק כשרואה בעיה, אלא פועל לעזור
אחריות	להבין שלמעשים שלנו יש השפעה על אחרים
הדרה	להשאיר מישהו בחוץ מהקבוצה בכוונה
שיקול דעת	לחשוב על כמה אפשרויות לפני שמחליטים

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה עוסקים בדילמות?

א) לתת תשובה אחת נכונה ב) לתרגל שיקולים וקבלת החלטות ערכית ג) לבחון ידע בעובדות

ד) לשחק משחק תחרותי

2. סוד מסוכן - מה עושים?

א) לשמור בשקט כי הבטחתי ב) לספר לכולם ברשת ג) לפנות למבוגר/ת שסומכים עליו/ה

ד) להתעלם ולהמשיך הלאה

3. איזו זכות יש למי שלא רוצה לענות?

א) הזכות לשקר ב) הזכות לומר 'עובר' ג) הזכות להפריע ד) הזכות לצחוק על אחרים

4. מה ההבדל בין הלשנה לבין עזרה?

א) אין הבדל בכלל ב) הלשנה נועדה להזיק, שמירה נועדה להגן ג) הלשנה תמיד טובה יותר

ד) שמירה היא תמיד שקר

5. מה אפשר לעשות כשרואים מישהו לבד?

א) מתעלמים כי זה לא עניינם ב) ממשיכים הלאה בלי לשים לב ג) אפשר לגשת ולהזמין להצטרף

ד) מצלמים ומעלים לרשת

6. חבר מאוים ברשת - מה עושים?

א) להבטיח לשתוק לנצח ב) לנסות לספר למבוגר/ת ביחד עם החבר/ה ג) להתעלם כי זה לא קשור אליי

ד) לצחוק על זה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפנות למבוגר/ת שסומכים עליו/ה כשחבר/ה בסכנה זו תמיד בגידה.	☐	☐
2	יש זכות לומר 'עובר' בשיח ולא לענות על שאלה.	☐	☐
3	אם מצאו שטר כסף ואף אחד לא ראה, אין צורך לחשוב על זה בכלל.	☐	☐
4	שתיקה מול הדרה או בדיחה פוגענית תמיד הדבר הנכון.	☐	☐
5	אפשר לשנות את הדעה שלנו אחרי ששומעים שיקול של מישהו אחר.	☐	☐
6	כשחושדים שלחבר/ה יש מצוקה אמיתית, עדיף לחכות ולראות מה יקרה.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. מי שלא שותק כשרואה בעיה אלא פועל לעזור נקרא/ת _____ פעיל/ה.

2. כשחברים מתכננים להחרים מישהו, לומר 'אני לא בעניין' דורש _____ .

3. ההבדל בין הלשנה לשמירה הוא בכוונה - האם המטרה להזיק או ל _____ .

4. לפני שמחליטים מה נכון לעשות, כדאי לשקול כמה _____ שונים.

5. כשמישהו מספר שהוא רוצה לפגוע בעצמו, אפילו 'בצחוק', חשוב לספר ל _____ מיד.

4 חלק ד' – התאמה - דילמה ושיקול מרכזי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כסף שנמצא במסדרון ריק	___	**א.** מתי לפנות למבוגר/ת שסומכים עליו/ה
2. חבר/ה מבקש להעתיק במבחן	___	**ב.** מה עוצר אותנו מלהזמין מישהו
3. בדיחה פוגענית בקבוצה	___	**ג.** איך עוזרים באמת בלי לסכן את שניכם
4. תלמיד/ה חדש/ה לבד בהפסקה	___	**ד.** כנות גם כשאף אחד לא רואה
5. סוד שמסכן חבר/ה	___	**ה.** ההבדל בין לשתוק לבין להגיב

5 חלק ה' – סדר נכון - שלבי השיעור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	כתיבת כרטיס יציאה
☐	סבב קלפים במעגל או בזוגות

☐	עיבוד במליאה ושיחה על הדילמות הקשות
☐	המורה עונה ראשון/ה על קלף פתיחה
☐	פתיחה וחוקי השיח, כולל הזכות לומר 'עובר'

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו דילמה אחת מהחפיסה (למשל כסף שנמצא, סוד מסוכן או בדיחה פוגענית) וכתבו מה הייתם עושים ולמה.

2. מתי פנייה למבוגר/ת היא לא 'הלשנה' אלא שמירה על מישהו? תנו דוגמה מהחיים שלכם.

כרטיס יציאה

כשאתלבט בפעם הבאה מה נכון לעשות, אשאל את עצמי...

באיזו דילמה היה לכם הכי קשה להחליט?

מה למדתם היום על ההבדל בין הלשנה לשמירה על מישהו?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀